

Slovenski hmeljar

Prvi strokovni list za hmeljarstvo * Glasilo
Hmeljarske zadruge, z o. j. * List izhaja
redno vsak drugi petek * Naročnina letno
20 din, za inozemstvo 40 din, posamezna
številka stane 2 din * Uredništvo in uprava:
Celje, Cankarjeva ulica 4. — Telefon št. 196

Leto XI.

Celje, 22. marca 1940

v. 6

Če in kako saditi

Če kaže saditi ali ne, o tem smo razpravljali že zadnjič in prav tako tudi o pripravi zemljišča za sajenje hmelja. Sedaj pa se pomenimo nekoliko še o izbiri sadežev in sajenju samem.

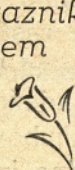
Glede izbire sadik se gotovo še vedno mnogo greši in vse premalo uvaža staro kmečko pravilo, da le iz dobrega semena dobimo dober sad. Hmelja sicer ne razmnožujemo s semenom, temveč vegetativno, to se pravi, da odrežemo od odrasle rastline majhen nadzemni ali podzemni del, ga vsadimo, da se ukorenini, in na ta način vzgojimo novo rastlino. Pri tem pa se uveljavi seveda stari rek, da kakršen je oče, tak bo tudi sin; čim boljša je torej rastlina, od katere smo vzeli sadež, tem boljša bo tudi nova. V našo korist bo tedaj, če skrbno izbiramo matične rastline in vzamemo le od res dobrih sadeže za novo hmeljišče.

Za izbiro sadežev je torej spomladi, ko se že obrezuje hmelj in je treba saditi, vsekakor že prepozno; saj tedaj pač nihče ne more presoditi, kakšne so posamezne matične rastline in katere so najboljše. Navadno se smatra, da so najdebelejši sadeži najboljši, vendar to ne drži, ker nam gre v prvi vrsti za plodnost rastline in kakovost pridelka. Zato je treba že nekaj let prej opazovati posamezne rastline v hmeljišču, iz katerega nameravamo dobiti sadeže, namreč kako so odporne proti raznim boleznim in škodljivcem, kako obilno rodijo in kakšne kakovosti pridelek dajo. Sicer bi mislil kdo, da je to nerodno, pa ni. Če stopiš ob nedeljah pogledat v hmeljišče, boš kaj lahko ugotovil, katere rastline dobro rastejo, so zdrave, obilo rodijo in je tudi kakovost pridelka prvovrstna. Take enostavno zaznamuješ na ta način, da jih prevežeš s slamo, trakom ali podobnim, jeseni pa s količem, ki ga zabiješ, ali palico, ki jo vtakneš poleg izbrane rastline; še bolj zanesljivo pa je, če si na-

črtaš na papir enostaven načrt svojega hmeljišča in tu izbrane rastline rdeče zaznamuješ. Kdor bo delal tako nekaj let, bo brez večje težave in zamude ugotovil v svojem hmeljišču najboljše rastline, od katerih si bo potem narezal sadežev za novo hmeljišče. Tako izbiranje sadežev imenujemo odbiranje ali selekcijo in ne smemo pozabiti, da šo na ta način nastale najboljše vrste hmelja, tako znani češki semšak in tudi angleški golding. Češki hmeljarji so še danes hvaležni skrbnemu hmeljarju g. Semšu, da jim je s smotrenim izbiranjem matičnih rastlin za rezanje sadežev vzgojil znani semšak, pa ga zato vsak pameten hmeljar pri izbiranju sadežev posnema. Saj dela to ne dá dosti, le nekaj let prej je že treba misliti, da bo treba saditi hmelj, ne pa šele spomladi, ko je že treba sadežev.

Tako je torej z izbiro sadežev. Seveda je za tistega, ki hoče saditi letos, sedaj že prepozno misliti na to, vendar naj vsekakor to velja za bodoče. Za letos pa, če hočemo že na vsak način saditi, si moramo za silo pomagati drugače. Narezali bomo pač sadežev v svojem najboljšem, 3—6 let starem hmeljišču, ki je dalo lani obilen, prvovrsten in zdrav pridelek. Sadike naj bodo dobro razvite ter zdrave in dovolj, vendar ne prekomerno debele, z najmanj dvema obročkoma popolnoma zdravih očesc, kakih 10—12 cm dolge in gladko odrezane, na obeh koncih za mezinec debeline nad oziroma pod očesci; morebitne koreninice, ki so se že razvile na sadežu, porežemo čisto na kratko. Tako narezane sadike povežemo v snopiče, če jih ne moremo takoj saditi, in jih za-

Prav vesele velikonočne praznike
in bogato pisanko želi usem
svojim naročnikom
uredništvo in
uprava

kopljemo v vlažen pesek, da ostanejo čim bolj sveže.

Zadnja leta so zelo priporočali tudi namakanje sadežev pred sajenjem v posebni raztopini, kar ima za posledico, da se sadež prej in bolje zakorenini ter prej in močnejše odžene. To namakanje, ki se podobno uporablja tudi pri raznovrstnem semenju, se pri hmeljskih sadežih dobro obnese in smo ga zato že lani priporočali.

Sajenje je treba izvršiti prav vestno in skrbno. Splošno velja pravilo, da vrh sadeža ne sme priti več kot 8–12 cm, torej 3–4 prste izpod roba jamice, v težki zemlji vedno nekoliko manj in v lahki nekoliko več. Seveda pa moramo saditi vse sadeže v istem hmeljišču enako globoko, da dobimo enakomeren nasad. Nekateri imajo navado, da sadijo v eno jamico kar po dva sadeža in še več. To je popolnoma nepotrebno in bolj škodljivo kakor pa koristno. Če namreč odženeta oba sadeža, bomo dobili tudi dve koreniki, pozneje vsako leto celo goščavo poganjkov ter imeli napeljšani na eni hmeljevki trte dveh različnih rastlin, ki bosta imeli različne lastnosti in tudi različno dozorevali. Sicer pa je taka opreznost za slučaj, da sadež ne bi odgnal, nepotrebna, ker vsak sadež odžene, če smo izbrali zdrave; če pa slučajno res kateri odreče, še vedno lahko posadimo iz rezervnih sadežev, ki smo jih ohranili v ta namen zakopane v pesku, kjer so se medtem tudi že ukoreninili.

Vsak sadež postavimo v jamici nekoliko posevno in z očesci navzgor ter ga nato pokrijemo do 5 cm visoko, to je 2–3 prste na debelo s prhko zemljo. Pokriti sadeže bolj na debelo ne kaže, ker rabijo v začetku mnogo zraka. Prav tako rabijo tudi dosti vlage, ki se zbira v kotanjici, ki je pri opisanem načinu sajenja ostala nad vsakim posajenim sadežem; če smo sadili bolj pozno in pritisne spomladanska suša, je zelo priporočljivo, sadeže sem ter tja tudi zaliti z ne premrzlo vodo, da se ne zasušijo.

Kakor je iz navedenega razvidno, pri sajenju hmelja nikakor ne smemo postopati lahkomišlno, temveč se zavedati, da zalagamo novo hmeljišče, ki naj bi trajalo čim dalj in donašalo letno čim več in čim boljšega pridelka. Zato pa bo pameten hmeljar vedno temeljito pripravil in uredil zemljišče za nov nasad ter skrbno in pravilno sadil. Na sajenje hmelja na novo pa bo mislil že nekaj let prej ter skrbno izbiral in izbral v svojih hmeljiščih matične rastline, od katerih si bo potem narezal sadežev za nov nasad. Prav s pravilno in skrbno izbiro sadežev za nove nasade bomo namreč najboljše kljubovali raznim boleznim in škodljivcem ter znatno izboljšali kakovost našega hmelja.

Žlahtni gnoj

(Konec.)

Za naše razmere najpripravnejši način.

Ne samo hmeljar, temveč vsak kmet, dá celó vsak bajtar, ki ima par repov v hlevu, si lahko na preprost način, ki ga ne stane nič več dela kakor do sedaj, pripravi visokovreden gnoj, ki glede gnojilne vrednosti ne bo mnogo zaostajal za žlahtnim gnojem. Gnoj se enostavno spravi vsak dan sproti iz hleva na gnojišče, tamkaj zloži na čim manjši prostor (1 do 4 m², kolikor je pač živine) in dobro stlači. Ko je kup dosegel višino 1 do 1½ m, ga pokrijemo z zemljo, tik njega pa začnemo zlagati nov kup do enake višine, potem tretji in četrti. Ko so ti štirje gotovi, začnemo gnoj nalagati ponovno na prvi kup do 2 m visoko, enako na drugi, tretji in četrti. Ob koncu izravnamo vrhno plast ter jo pokrijemo z zemljo. Zunanje stene gnojnih kupov pokrijemo s smrečjem, s slamo ali drugo steljo, da preprečimo osuševanje gnoja in izpuhtevanje amonijaka. Tako je kup napravljen in potem pustimo gnoj zoreti. Nadaljnje živalske odpadke odkladamo na drug prostor, podobno kakor smo to delali pri prvem kupu.

In zaključek.

Marsikdo bo vprašal, čemu toliko o tem gnoju. Zato, ker je vprav hmeljski gnoj temelj uspešnega hmeljarjenja, mora vsak pameten hmeljar skrbeti, da si ga pripravi čim več in čim boljšega. Naša hmeljišča naravnost kričijo po rednem temeljnem gnojenju s hlevskim gnojem. Pripravimo si torej res dobrega, žlahtnega hlevskega gnoja in gnojimo z njim naša hmeljišča redno vsaj vsako četrto leto. Gnojimo pa tudi pravilno in dovolj izdatno. Navozimo je s eni za vsakih tisoč rastlin hmelja vsaj s to stofov dobrega hlevskega gnoja ter ga raztrosimo na široko po nasadu in čimprej zaorjimo! Pri tem pa ne smemo pozabiti še nekaj. Zelo važno je, da pride hlevski gnoj čimprej v zemljo, ko ga enkrat začnemo razvažati s kupa in trositi. Ne pustimo torej navoženega gnoja v kupcih ali celó raztrošenega niti en dan, temveč ga vedno še isti dan, ko smo ga navozili in raztrosili, spravimo vedno sproti tudi v zemljo! To je namreč prav tako važno kakor pripravljanje dobrega gnoja.

Tako je torej, hmeljarji! Kruto se vara, kdor misli, da more goljufati svoje hmeljišče ali kulturno zemljo sploh s slabim gnojem, ker ogoljufa s tem le samega sebe! Ej, koliko bolje bodo rodila naša hmeljišča in koliko boljša bo kakovost našega hmelja, če bomo poskrbeli za redno, temeljno gnojenje z žlahtnim hlevskim gnojem. Zato pa na delo,

hmeljarij! Uredimo si gnojšča, četudi le zasilna, pridelujmo le žlahtni hlevski gnoj ter gnojimo z njim izdatno in redno vsaj vsako četrto jesen naša hmeljišča, ker bomo imeli od tega le sami največjo korist. Na delo za obilnejše pridelke iz naših hmeljišč, za boljšo kakovost pridelka in s tem seveda tudi — za boljšo ceno!

Razno

Konsum piva v USA je znašal v oktobru lanskega leta 4,892.789 hl, dočim predlani le 4,850.730 hl, lani torej za 1 % več. Prvih deset mesecev lanskega leta pa je znašal konsum 52,785.274 hl, dočim v isti dobi predlani le 51,536.567 hl, lani torej za 2,4 % več.

Norveška je uvozila lani 2030 stotov hmelja proti 1190 v letu 1938, lani torej 840 stotov več.

Pivovaren v Argentini je v letu 1938 obratovalo 19 s 530 nameščenci in 4180 delavci, ki so navarile 2,7 % piva več kakor v letu 1937 in porabile 2900 stotov hmelja; ker se v Argentini hmelj sploh ne prideluje, morajo vso potrebno količino uvažati.

Konsum piva v Italiji se dviga in je znašal predlani že 672.000 hl proti 652.000 hl v letu 1937 ter 457.000 hl v letu 1936 in 401.000 hl v letu 1935. Tudi za lani računajo, da je bil konsum piva zopet večji kakor predlani, točnih tozadevnih podatkov pa zaenkrat še ni.

Konsum piva v Ameriki, v Zedinjenih državah namreč, se še dviga in je znašal lani 52,812.634 barelov proti 51,315.576 v letu 1938, lani torej skoro za 3 % več. Konsum piva pa se ni dvignil v vročih poletnih mesecih, temveč šele na zimo, ko se je industrija zaradi bojnih dobav za Evropo razmahnila v vedno večjem obsegu.

Pivo izvažata tudi Norveška ter ga je izvozila lani 134.000 kg, dočim predlani 139.000, lani torej 5000 kg manj. Norveška pivovarska industrija vari namreč zelo dobro kakovostno pivo po načinu plzenskega ter bavarškega in ga zato lahko tudi izvažata.

Objave

Najboljše gnojilo za polno spomladansko gnojenje hmelja je posebej za to pripravljeno mešano umetno gnojilo KAS za hmelj, to je kalijev sulfat z amonsulfatom in superfosfatom 8:3:8. To gnojilo se naroča pri Hmeljarski zadrugi v Celju ali Zalcu, dobi pa se samo na skladišču v Celju proti tozadevni nakaznici, ki jo dobi vsak v zadrugi pisarni v Celju. Prva pošiljka KAS-a za hmelj je že prispela in ga zadrugi, ki so ga naročili do 17. t. m., lahko že dobijo. Ostali pa naj ga najprej naroče, in to čimprej, da ga dobe iz prihodnje pošiljke, ki tudi v kratkem prispje.

Po lastne vreče, ki so že zašite in pripravljene, naj pridejo vsi, ki so dobavili Hmeljarski zadrugi hmelj v lastnih vrečah, čimprej, najpozneje pa vsekakor do konca aprila t. l., ker pozneje za vreče ni mogoče prevzeti nobenega jamstva več. Po vreče pa je treba priti le ob torkih in petkih, ker se druge dni ne izdajajo.

Hmeljarska poročila

Savinjska dolina: O kupčiji ni več govora, ker je lanski pridelek sedaj popolnoma razprodan, za starejše blago, ki ga je pa tudi le malo več na razpolago, pa zaenkrat tudi ni zanimanja. — Obrezovanje še ni pričelo, ker se zemlja po obilni zimski vlagi še ni dovolj osušila.

Vojvodina: V kupčiji je zadnji čas zanimanje in povpraševanje vidno popustilo. Sicer pa je neprodanega lanskega pridelka v prvi roki le še kakih 35 stotov, pa tudi starejših letnikov je že razmeroma malo. — Spomladanska dela v hmeljskih nasadih zaradi dolgotrajne zime in obilne vlage še niso pričela.

Nemčija: Pri vedno bolj mirni zaključni tendenci je sem ter tja le še nekaj zaključkov, četudi je v splošnem prometa malo. Cene so ostale več ali manj nespremenjene in lanski pridelek notira 2,70—3,20 in najboljši tudi do 4,40 RM, to je po našem klirinškem tečaju 40 do 50 in tudi do 65 din za kg, vendar so cene večinoma le bolj nominalne. — Spomladanska dela v hmeljskih nasadih še niso pričela in se bodo verjetno zaradi dolgotrajne zime precej zavlekla.

Českomoravska: Na hmeljskem tržišču je razpoloženje slej ko prej zelo mirno in je le sem ter tja nekaj zaključkov, večinoma za domačo pivovarsko industrijo, pa tudi za izvoz. Cene so ostale v glavnem nespremenjene in lanski pridelek notira češki Žatec 20—29 K in Roudnice 20—24 K, to je po našem klirinškem tečaju 30—43 din oziroma 30—36 din za kg. — Hmeljarji se že pripravljajo na spomladanska dela v hmeljskih nasadih, predvsem na krčenje nasadov, ki je potrebno zaradi odredbe o splošnem zmanjšanju površine hmeljskih nasadov.

Belgija: Tržišče je mirno in skoro brez prometa, ker ni več blaga in zato tudi ne ponudbe, četudi bi zanimanja in povpraševanja bilo še dovolj. Zato so tudi cene le bolj nominalne in lanski pridelek notira tako Alost kakor Poperinghe 4 do 4,80 blg, to je 30 do 36 din za kg.

Anglija: Tržišče je zelo živahno, ker povpraševanje znatno prekaša ponudbo. Lanska letina je izpadla bolj pičlo, kakor se je prvotno pričakovalo in ker uvoza hmelja iz inozemstva ni mnogo, pivovarska industrija pa še ni krita, se cene stalno dvigajo.

Splošno: Iz ostalih okolišev, držav in tržišč ni nobenih novejših izčrpnih poročil.

Za dobro voljo

Izdal se je.

Trgovec je moral na potovanje. Pred odhodom je prosil svojega odvetnika, naj ga brzojavno obvesti, kako bo razsodilo sodišče v njegovi pravdi. Nekaj dni nato dobi trgovec brzojavko: »Pravica je zmagala. Vaš odvetnik.« In trgovec je takoj brzojavno odgovoril nanjo: »Vložite priziv!«

Odkrito priznanje.

Mara: »Kako pa ti je moja najnovejša fotografija všeč?«

Depca: »Imenitna je! Taka bi morala biti ti v resnici.«

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

sprejema

vse vrste zavarovanj proti požaru: poslopja, vse premičnine, hmelj, zvonove, steklo, nezgode, vlom, jamstvo, avto-kasko, življenjska zavarovanja v vseh kombinacijah in posmrtninska zavarovanja »Karitas«.

Zastopniki v vsaki župniji.

Podružnica: Celje, Vodnikova ulica 2

Hranilnica Dravske banovine Celje — Ljubljana — Maribor

Pupilarno varen zavod.

Obrestovanje najugodnejše.

Za vloge in obresti jamči Dravska banovina

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Izročajte denar

v zaupanja vredne domače denarne zavode, da se omogoči z oživitvijo denarnega obtoka delavoljnim našim ljudem zopet delo in kruh.

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

(v lastni palači pri kolodvoru)

Vas vabi, da ji zaupate tudi Vi svoje prihranke, ker Vam nudi zanje s svojim premoženjem popolno varnost. Mesto Celje jo je ustanovilo že pred 72 leti in tudi še samo jamči zanjo z vsem svojim imetjem in z vso svojo davčno močjo.

Denarju, ki ga vložite, je vsakočasna, nemudna izplačljivost strogo zajamčena.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najboljše. Denar je pri njej naložen popolnoma varno. Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 4000 članov - posestnikov z vsem svojim premoženjem

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi, lastni palači na voglu
Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

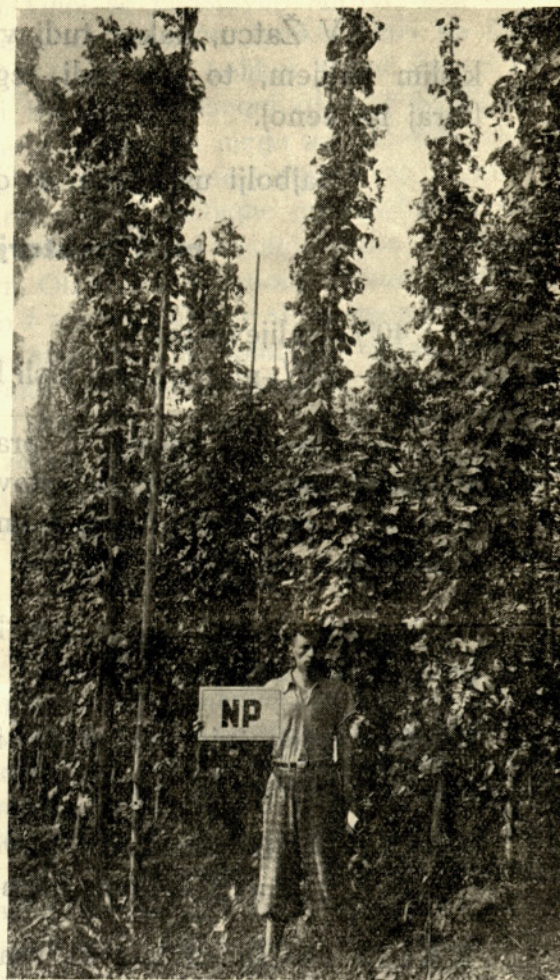
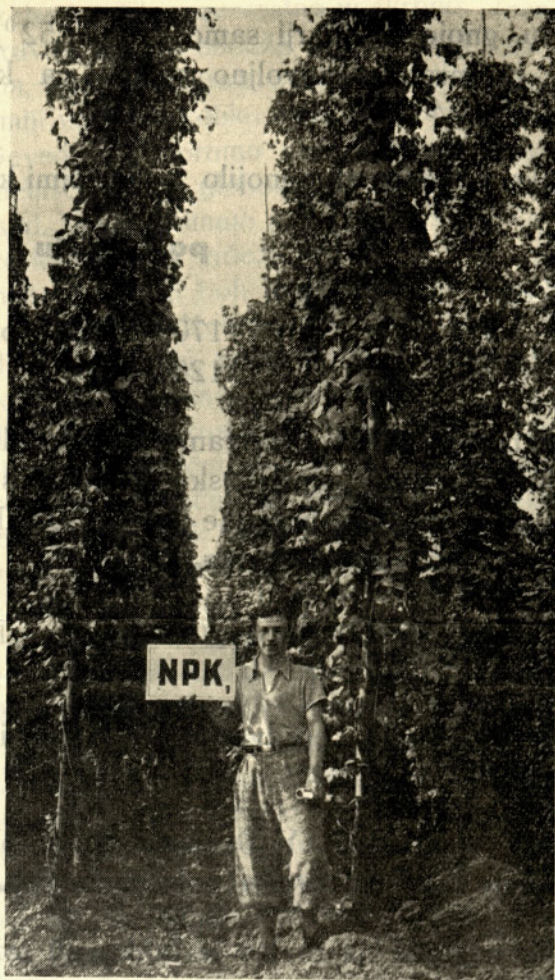
HMELJARSKA ZADRUGA z o. j.

Skladišče Žalec

nudi svojim članom po najugodnejših cenah prisanano prvo vrstne Holderjeve škropilnice vseh vrst, traktorje za oranje in okopavanje, razna sredstva za zatiranje bolezni in škodljivcev itd.

Gnojenje hmelja s kalijem

Gnojilni poskus na hmelju v Gotovljah pri Žalcu

Polnognojeno :

s kalijem
apnenim dušikom in
superfosfatom

Enostransko gnojeno brez kalija.

Pridelek hmelja je bil na polnognojeni parceli za eno četrtno večji
ko na enostransko gnojeni brez kalija.

Potreba kalija v hmeljišču je **zelo velika**. Saj je vendar hmelj, ki potrebuje tako mnogo kalija, da ga imenujemo **pravo kalijevo rastlino**. — Hmelj po 8 — 15 let zasajen na istem mestu, izčrpa prav gotovo v tem času popolnoma vso zalogo kalija v zemlji.

Hmelj je izrazita kalijeve rastlina, ki izmed vseh hranilnih snovi poleg apna potrebuje vprav kalija največ.

Na podlagi točnih poskusov pri nas in ugotovitev najboljših čeških in nemških hmeljarskih strokovnjakov črpa hmeljska rastlina največ kalija iz zemlje v mesecu juniju in juliju. Iz te okolnosti sledi, da mora biti v tem času največ kalija v zemlji. Zadnji čas za gnojenje s kalijem je toraj maj, tisti pa, ki gnoji že poprej, to dobro stori.

Kalijevo hrano damo hmeljski rastlini v obliki

**40⁰/₀ - ne kalijeve soli in
48-52⁰/₀ žvepleno kislega kalija.**

V Žatcu, kakor tudi v Halertau, gnoje hmeljarji samo z 48—52⁰/₀-nim žvepleno kislim kalijem, to pa radi tega, ker izvanredno povoljno vpliva na kakovost hmelja (toraj na ceno).

Najbolji uspehi so se dosegli ako se je hmelju gnojilo z sledečimi količinami kalija :

po 1 hektarju	po 1 oralu
	kg
40 ⁰ / ₀ kalijeve soli	300—350
48—52 ⁰ / ₀ -ni žvepleno kisli kalij	170—200 ali pa 120—160

Če tu o zdravi in pravilni prehrani hmelja omenjamo samo kalij, se to ne sme smatrati kakor da bi zadostovalo edino in samo enostransko gnojenje s kalijem. — Za zdravo in pravilno prehrano hmelja so potrebne vse hranilne snovi. Dušik damo v obliki **apnenega dušika** in fosforno kislino v obliki **superfosfata**.

Iz knjige univ. prof. Dr. ing. Doerella, Praga: „Vloga kalija v prehrani hmelja“ posnamemo sledeče :

KALIJ pospešuje rast listja in razvoj koreninja, predvsem pa boljši in finejši razvoj kobil.

KALIJ pojača aromo in poveča smolo v lupulinu. V Savinski dolini obdrži hmelj, zadostno s kalijem pognojen, **dolgo lepo in svežo zeleno barvo**.

KALIJ uspešno deluje na vsaki zemlji, neglede na to, če je lahka ali težka.

KALIJ napravi rastlino mnogo bolj odporno proti suši in vsakovrstnim boleznim in škodljivcem.

KALIJ je eno od najboljših zaščitnih sredstev zoper takó nevarno peronosporo na hmelju.

Rumene pege na listih in slabo razvito koreninje so navodno le znaki pomanjkanja kalija.

Kalijeve soli so razmeroma **najcenejše umetno gnojilo** in stane en kg čiste rastlinske hrane kalija (t. j. 2·5 kg 40⁰/₀-ne kalijeve soli ali 2 kg žvepl. kislega kalija) v Celju Din 3·50 — 3·80.

Pri sedanji ceni hmelja bo gotovo prav vsak hmeljar v svojem lastnem interesu lahko zopet enkrat pognojil svoje hmeljišče v zadostni meri s kalijevimi gnojili, to tem bolj ker je cena kalija tako nizka.